

SPOROČILO ZA MEDIJE

APLIKACIJO ZA SLEDENJE OKUŽB S COVID-19 SI BO PO OCENI NA OSNOVI RAZISKAVE NAMESTILO KVEČJEMU 27% PREBIVALCEV V STAROSTI OD 18 DO 75 LET. GLAVNA ZADRŽKA STA NEZAUPANJE V ZAGOTOVILA PREDSTAVNIKOV VLADE IN DVOM V USPEŠNOST.

Posebna izdaja raziskave #Novanormalnost. Dan po sprejemu zakona, ki daje pravno podlago za vpeljavo aplikacije za sledenje stikom z okuženimi prebivalci, smo izvedli posebno meritev, s katero smo preverili seznanjenost in naklonjenost, namero uporabe ter oceno morebitnega uspeha aplikacije.

NIZKO ZAUPANJE V ZAGOTOVILA VLADE IN DVOM V UČINKOVITOST APLIKACIJE STA GLAVNA RAZLOGA, ZARADI ČESAR JE APLIKACIJA ŠE PRED NJENO UVEDBO ZELO VERJETNO OBSOJENA NA NEUSPEH

Če namreč povzamemo vse rezultate, postane jasno, da so možnosti uspeha aplikacije, za katero bi se moralo odločiti vsaj 50-60% prebivalcev, zelo nizke:

- **Verjetnost prostovoljne namestitve brez okužbe ali odrejene karantene je ocenjena na kvečjemu 27% prebivalcev v starosti od 18 do 75 let.***
- Šele v primeru obvezne namestitve, če bi bil posameznik okužen ali odrejen v karanteno, je verjetnost namestitve ocenjena na 58%.
- 43% vprašanih močno ali načeloma nasprotuje takšni aplikaciji. Med glavnimi razlogi navajajo nadzor nad ljudmi in nezaupanje oz. pomanjkanje nadzora nad zbranimi podatki.
- Več kot polovica, 57% vprašanih, ne verjame v učinkovitost aplikacije.
- 66% vprašanih bolj ali sploh ne zaupa zagotovitom predstavnikov vlade, da bo aplikacija anonimna, da ne bo preverjala posameznika ali sledila njegovi lokaciji.

* Do ocene 27% smo prišli po dveh poteh:

1. Seštevek vseh, ki so rekli, da si bodo zagotovo namestili aplikacijo, 70% tistih, ki so odgovorili, da verjetno ter 33% tistih, ki še niso odločeni.
2. Seštevek vseh, ki pravijo da si bodo zagotovo ali verjetno namestili aplikacijo in ki hkrati aplikacijo načeloma ali močno odobravajo ali pa o tem nimajo stališča (to je tudi seštevek vseh, ki so rekli, da si bodo aplikacijo zagotovo ali verjetno namestili).

Z NAMERO VPELJAVE APLIKACIJE JE DOKAJ DOBRO SEZNAJENIH VEČ KOT POLOVICA

Stopnja seznanjenosti s prihajajočo aplikacijo je po naši oceni relativno visoka, saj le desetina vprašanih pravi, da z aplikacijo niso seznanjeni, dobra tretjina (36%), da so z njo seznanjeni bolj slabo, več kot polovica pa, da dokaj (46%) ali zelo dobro (7%).

Da bi bili odgovori čim bolj verodostojni, smo v uvodu raziskave anketirancem aplikacijo predstavili z opisom, ki povzema novinarski zapis MMC, objavljen **prvi dan po sprejetju zakona**:

»Državni zbor je v četrtek sprejel četrti protikoronski zakon, ki predvideva tudi vzpostavitev in zagotavljanje delovanja sledilne aplikacije za obveščanje o stikih z okuženimi. Aplikacija bo anonimno zbirala podatke o stikih med njenimi uporabniki in se po navedbah državne sekretarke na ministrstvu za zdravje Tina Bregant, ne bo uporabljala za nadzor nad izpolnjevanjem pravil in tudi ne bo sledila uporabnikovi lokaciji. Aplikacija bo obvezna za potrjeno pozitivne na virus in osebe v karanteni, ki bodo morale v aplikacijo vnesti naključno kodo, brez osebnih podatkov, ostali pa si jo bodo namestili prostovoljno, če bodo tako hoteli. (povzeto po poročanju RTV MMC, 10.7.2020).«

(OPIS APLIKACIJE) ... »Kako dobro ste seznanjeni s tem?«

	n=566
za to do te ankete še nisem slišal	3.4%
s tem sploh nisem seznanjen	6.7%
s tem sem slabo seznanjen	36.5%
s tem sem dokaj dobro seznanjen	46.0%
s tem sem zelo dobro seznanjen	7.4%

APLIKACIJO ODOBRAVA MANJ KOT 40% VPRAŠANIH

Prebivalci so razdeljeni pri vprašanju naklonjenosti aplikaciji, a je **nekoliko več tistih, ki aplikaciji nasprotujejo**. Pričakovano je odobravanje statistično **značilno višje v segmentu zdravstveno previdnih** (to so tisti, ki menijo, da zagotovo ali vsaj verjetno sodijo med bolj rizične osebe z morebitnim težjim potekom bolezni, po zadnji meritvi je takšnih 34%), **precej nižje pa v segmentu ravnodušnih** (to so tisti, ki se ne čutijo ogrožene niti s strani virusa, niti s strani posledic širjenja virusa v družbi na sploh, teh je 41%). Odločilna je očitno predvsem starost, **mlajši od 40 let namreč precej bolj odločno nasprotujejo aplikaciji**. Slaba petina je zaenkrat glede naklonjenosti še neopredeljena.

»Kakšno je vaše načelno stališče do uvedbe te aplikacije, ne glede na to, kako dobro ste s tem seznanjeni?«

	n=566	Previdni	Ravnodušni
Močno nasprotujem uvedbi aplikacije	20.2%	11.1%	28.3%
Načeloma nasprotujem uvedbi aplikacije	22.8%	24.5%	21.7%
Nimam stališča	18.3%	16.4%	17.5%
Načeloma odobravam uvedbo aplikacije	24.2%	27.6%	20.9%
Povsem odobravam uvedbo aplikacije	14.5%	20.3%	11.5%

GLAVNA RAZLOGA ZA NASPROTOVANJE STA NADZOR NAD LJUDMI IN NEZAUPANJE

Med tistimi, ki aplikaciji močno ali načeloma nasprotujejo, jih dobra tretjina kot glavni razlog navaja nadzor oz. sledenje ljudem, dobra petina pa nezaupanje oz. pomanjkanje nadzora nad zbranimi podatki. Poseg v zasebnost kot razlog nasprotovanja navaja slaba petina.

»Nam lahko zaupate, zakaj temu nasprotujete? Kaj so vaši glavni zadržki?«

nadzor nad ljudmi, sledenje	35,7%
nezaupanje, ni nadzora nad zbranimi podatki	21,3%
poseg v zasebnost	18,2%
varstvo osebnih podatkov	9,8%
zloraba podatkov	9,8%
neučinkovito	9,5%
politično, proti	9,3%
kršenje človekovih/ustavnih pravic	8,3%
nimajo vsi pametnih telefonov	5,4%
ne verjamem v nevarnost koronavirusa	2,2%
ne vem	3,4%
drugo	0,2%

Opomba: Vprašanje je bilo odprtega tipa, anketiranci so odgovarjali z lastnimi besedami, odgovori pa so bili kasneje združeni v smiselne vsebinske sklope. Vprašani so bili le tisti, ki aplikaciji močno ali načeloma nasprotujejo (n=243).

GLAVNA RAZLOGA ZA ODOBRAVANJE STA BOLJŠA KONTROLA NAD ŠIRJENJEM VIRUSA IN NADZOR NA OSEBAMI, KI BI MORALI BITI V KARANTENI

Med tistimi, ki aplikacijo načeloma ali povsem odobravajo, jih več kot tretjina kot argument navaja nadzor nad ljudmi, ki bi morali biti v karanteni (čeprav po zagotovilih predstavnikov vlade to ni predvideno), podobno visok delež pa boljšo kontrolo nad širjenjem virusa.

»Nam lahko zaupate, zakaj aplikacijo odobravate? Kje vidite koristi takšne aplikacije?«

nadzor tistih, ki morajo biti v karanteni	35,8%
boljša kontrola nad širjenjem koronavirusa	34,6%
zaščita prebivalstva	10,2%
nekateri situacije ne jemljejo resno	9,8%
koristna aplikacija	7,3%
tako ali tako nam že zdaj sledijo	2,3%
pod pogojem, da je nadzor nad pridobljenimi podatki	1,5%
ne vem	5,2%
drugo	2,7%

Opomba: Vprašanje je bilo odprtega tipa, anketiranci so odgovarjali z lastnimi besedami, odgovori pa so bili kasneje združeni v smiselne vsebinske sklope. Vprašani so bili le tisti, ki aplikacijo povsem ali načeloma odobravajo (n=219).

VERJETNOST PROSTOVOLJNE NAMESTITVE APLIKACIJE JE RELATIVNO NIZKA

Le slabih 10% vprašanih zatrjuje, da si bodo zagotovo namestili aplikacijo, dodatnih 17% še, da verjetno. **Skupaj torej le dobra četrtnina izraža namero namestitve aplikacije, kar je še zelo daleč od željenih 50-60%, ki naj bi zagotavljali njeno učinkovitost.** Šestina vprašanih je še neodločenih. Krepko več kot polovica jih pravi, da verjetno (20%) ali zagotovo (37%) ne. Če upoštevamo običajno porazdelitev verjetnosti pri tovrstnih odgovorih v drugih podobnih raziskavah, pridemo do **ocene, da bo aplikacijo prostovoljno namestilo kvečjemu 27% populacije med 18 in 75 let.** Verjetnost namestitve je pričakovano značilno višja v segmentu zdravstveno previdnih, a tudi med temi je teh, ki izražajo namero (37%) manj kot tistih, ki aplikacije bolj verjetno ne bodo namestili (47%).

»Kako verjetno si boste prostovoljno namestili takšno aplikacijo na svoj mobilni telefon, če ne boste potrjeno okuženi ali v karanteni?«

	n=566	Previdni	Ravnodušni
Zagotovo ne	37.3%	27.7%	49.0%
Verjetno ne	19.8%	19.1%	16.0%
Ne morem se odločiti	16.2%	16.1%	15.1%
Verjetno da	17.2%	22.9%	12.5%
Zagotovo da	9.5%	14.3%	7.4%

TUDI V PRIMERU OBVEZNE NAMESTITVE APLIKACIJE NAMESTITEV KOMAJ ČEZ POLOVICO?

Če bi bila posamezniku namestitev aplikacije odrejena, v primeru potrjene okužbe ali odreditve karantene, bi to **po naši oceni spoštovalo manj kot 60% oseb v starosti med 18 in 75 let, namreč dobrih 57%**, blizu 30% pa že danes pravi, da verjetno (10%) oziroma zagotovo (18%) ne.

»Kaj pa v primeru, če boste potrjeno okuženi ali v karanteni, v tem primeru bi bila namestitev obvezna, kako verjetno si boste namestili to aplikacijo?«

	n=566	Previdni	Ravnodušni
Zagotovo ne	18.5%	12.9%	24.6%
Verjetno ne	10.0%	9.7%	10.0%
Ne morem se odločiti	14.0%	10.6%	15.7%
Verjetno da	29.4%	32.7%	24.9%
Zagotovo da	28.1%	34.1%	24.8%

PRIMERJAVA	Prostovoljna	Obvezna	RAZLIKA
Zagotovo ne	37.3%	18.5%	- 19
Verjetno ne	19.8%	10.0%	- 10
Ne morem se odločiti	16.2%	14.0%	- 2
Verjetno da	17.2%	29.4%	+ 12
Zagotovo da	9.5%	28.1%	+ 19

VEČINA NE VERJAME V USPEH APLIKACIJE

Več kot polovica vprašanih ne verjame v uspeh aplikacije – slaba četrtnina jih je prepričanih, da to ne bo imelo nobenega učinka, ena tretjina pa, da to ne more dovolj prispevati k omejevanju širjenja virusa. Skoraj dve petini vprašanih meni, da aplikacija lahko prispeva k omejevanju širjenja virusa, zgolj 4% vprašanih pa, da lahko aplikacija povsem zaustavi širjenje virusa. Razlika med zdravstveno previdnimi in ravnodušnimi je tudi v tem primeru očitna in statistično značilna.

»Ali lahko uporaba takšne aplikacije prispeva k učinkovitejšemu omejevanju širjenja koronavirusa?«

	n=566	Previdni	Ravnodušni
Da, lahko povsem zaustavi širjenja virusa	3.6%	7.2%	2.5%
Da, lahko zelo prispeva k omejevanju širjenja virusa	39.2%	43.9%	34.5%
Ne, ne more dovolj prispevati k omejevanju širjenja virusa	32.8%	31.3%	31.4%
Ne, to ne bo imelo nobenega učinka	24.4%	17.6%	31.5%

NIZKO ZAUPANJE V ZAGOTOVILA VLADE

Kar dve tretjini vprašanih zagotovilom predstavnikov vlade, da bo aplikacija anonimna, da se ne bo uporabljala za nadzor nad izpolnjevanjem pravil in da ne bo sledila uporabnikovi lokaciji, **bolj (24%) oziroma sploh ne zaupa (42%)**. Po formuli, ki jo sicer uporabljamo v raziskava zaupanja v institucije, bi bila stopnja zaupanja negativna in sicer -42 (odgovor »ne morem oceniti« je pri tem izločen). Podobno stopnjo (ne)zaupanja smo v zadnji meritvi sredi junija izmerili za uradnega govornca vlade Jelka Kacina in stranke opozicije (-40).

»V kolikšni meri zaupate navedbam in zagotovilom predstavnikov vlade, da bo aplikacija anonimna, da se ne bo uporabljala za nadzor nad izpolnjevanjem pravil in da ne bo sledila uporabnikovi lokaciji?«

	n=566
Povsem jim zaupam	8.6%
Jim bolj zaupam	18.3%
Jim bolj ne zaupam	24.3%
Sploh jim ne zaupam	42.0%
Ne morem oceniti	6.8%

###

Dostop do podatkov

Osnovni podatki za celotno obdobje raziskave so dostopni na povezavi:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1b9rBaWS9Y8mceQljQ7xr_CIBcxD6RryGikWQJwVCx9g/edit#gid=2060053169

Povzetki meritev, grafični prikazi in vsa pretekla sporočila za javnost so na voljo na povezavi:

<https://www.valicon.net/sl/novanormalnost/>

###

Navajanje vira

Pri navajanju vira prosim navedite (priporočena oblika navajanja vira):

»Vir: Raziskava #Novanormalnost, 10.-13, julij 2020, n=566; Valicon.«

###

Metodološki podatki

Raziskava se izvaja v okviru spletnega panela anketirancev Jazvem.si. Spletni panel Jazvem.si je največji spletni panel anketirancev v Sloveniji. Rezultati so reprezentativni za slovensko spletno populacijo od 18 do 75 let, po spolu, starosti, izobrazbi in regiji na ravni tipa naselja.

###

O družbi Valicon

Valicon vodilna družba za javnomnenjske in trženjske raziskave in svetovanje v Sloveniji, ustanovljena leta 1996. Ustanovitelja in vodilni osebi v podjetju sta člana združenja ESOMAR.

###

Več informacij

Valicon d.o.o., Kopitarjeva 2, Ljubljana

T. 01/ 420 49 00, 041/ 791 908 / (Andraž Zorko, partner)

E. pr@valicon.net

W. www.valicon.net

TW. @valicongroup
